

Motion till riksdagen 2013/14:Ju255

av **Maria Abrahamsson (M)**

Skiljande mellan tecknade figurer och verkliga barn

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett tydliggörande av att med ”barn” i brottsbalkens mening avses verkliga barn och inte tecknade figurer.

Motivering

Enligt gällande rätt omfattas teckningar med barnpornografiskt innehåll av brottsbalkens bestämmelse om barnpornografibrott (16 kap. 10 §). I följande motionerade riksdagen att lagstiftningen är väl avvägd (2012/13:JuU10 s. 15) och avslog mitt motionsyrkande (2012/13:Ju318) om ett tydliggörande av det aktuella lagrummet.

På tapeten den gången var Svea hovrätts fällande dom från 2011 mot serieforskaren Simon Lundström. Riksåklagaren uppmanade Högsta domstolen att pröva hur bestämmelserna om barnpornografibrott ska tolkas när det gäller tecknade barn.

Högsta domstolen frikände Lundström i det så kallade Mangamålet men svarade inte på riksåklagarens fråga. I stället för domstolen ett proportionalitetsresonemang där den väger in mangatraditionen i Japan, bildernas konstnärliga halt med mera, för att konstatera att just i det här fallet ska den grundlagsgaranterade yttrandefriheten väga tyngre.

I praktiken innebär det att HD:s dom får ett svagt prejudikatvärde nästa gång det dyker upp tecknade bilder på barn i pornografiska situationer. Och det var precis vad som skedde lördagen den 23 mars i år när Dagens Nyheter publicerade en recension av akvarallen ”The santas” av Tala Madani. Målningen är en fiktion och föreställer delvis nakna tomtegubbar som står kring en spjålsång och riktar sina könsorgan mot ett skyddslöst blöjbarn. Som DN-prenumerant polisanmälde jag mig själv för att få utrett om jag gjort mig

Fel! Okänt namn på

skyldig till kriminaliserat innehav av barnpornografi genom att inneha bilden, behålla den i flera dagar och även sprida bilden till andra.

Enligt 16 kap. 10 a § första stycket 5 brottsbalken ska nämligen den som innehar en pornografisk bild av barn dömas för barnpornografibrott. Även innehav av teckningar och målningar med barnpornografiskt innehåll omfattas alltså av kriminaliseringen, utom när det gäller innehav av egenhändigt framställda teckningar eller målningar.

I princip är således allt innehav av barnpornografiska teckningar straffbart och faller under allmänt åtal. Enda undantaget är om gärningen ”med hänsyn till omständigheterna är försvarlig”.

Men åklagaren beslutade i mitt fall att inte inleda förundersökning med motiveringen att bilden kan antas ha framställts i konstnärligt syfte. Den motiveringen kunde möjligen ha varit relevant om det hade gällt att bedöma om det var försvarligt av DN att publicera bilden. Det eventuella konstnärliga syftet är däremot juridiskt sett ovidkommande för bedömningen av mitt – liksom övriga DN-prenumeranters – straffrättsliga ansvar för innehavet av den barnpornografiska bilden.

Åklagarens beslut att inte inleda förundersökning är överklagat. Skulle beslutet ändras av Åklagarmyndigheten och förundersökning inledas om kriminaliserat innehav av barnpornografi, innebär det att åtal rimligen borde väckas inte bara mot mig utan mot DN:s alla prenumeranter.

Om däremot beslutet att inte inleda förundersökning ligger fast, kvarstår frågan om tecknade barn i pornografiska sammanhang alls omfattas av barnpornografilagens innehavskriminalisering, så som lagstiftaren ursprungligen ansåg borde vara fallet.

Oavsett vilken utgången blir, illustrerar situationen hur angeläget det är att lagstiftaren en gång för alla gör klart att tecknade barn inte omfattas av barnpornografilagen. Det är särskilt angeläget med ett sådant klagorand beträffande teckningar som har tillkommit helt på fri hand utan att barn över huvud taget har använts som modeller.

Det strider mot sunda förnuftet att teckningar på fiktiva barn i pornografiska sammanhang innebär en kränkning av alla livs levande barn. Men det var faktiskt så som lagstiftaren resonerade när dagens lagstiftning kom till. När det nu har visat sig att Högsta domstolen inte har velat eller vågat underkänna detta absurda resonemang vilar ett tungt ansvar på dagens lagstiftare att göra just detta. Och det oavsett vad Åklagarmyndigheten slutligen bestämmer sig för i mitt fall angående innehav av en i Dagens Nyheter återgiven barnpornografisk bild.

I en demokrati och rättsstat måste det vara lika tillåtet att skildra fiktiva barn i tecknad form som det är att skildra fiktiva barn i skrift. Men den självklarheten gäller alltså inte i dagens svenska lagstiftning.

Stockholm den 2 oktober 2013

Maria Abrahamsson (M)